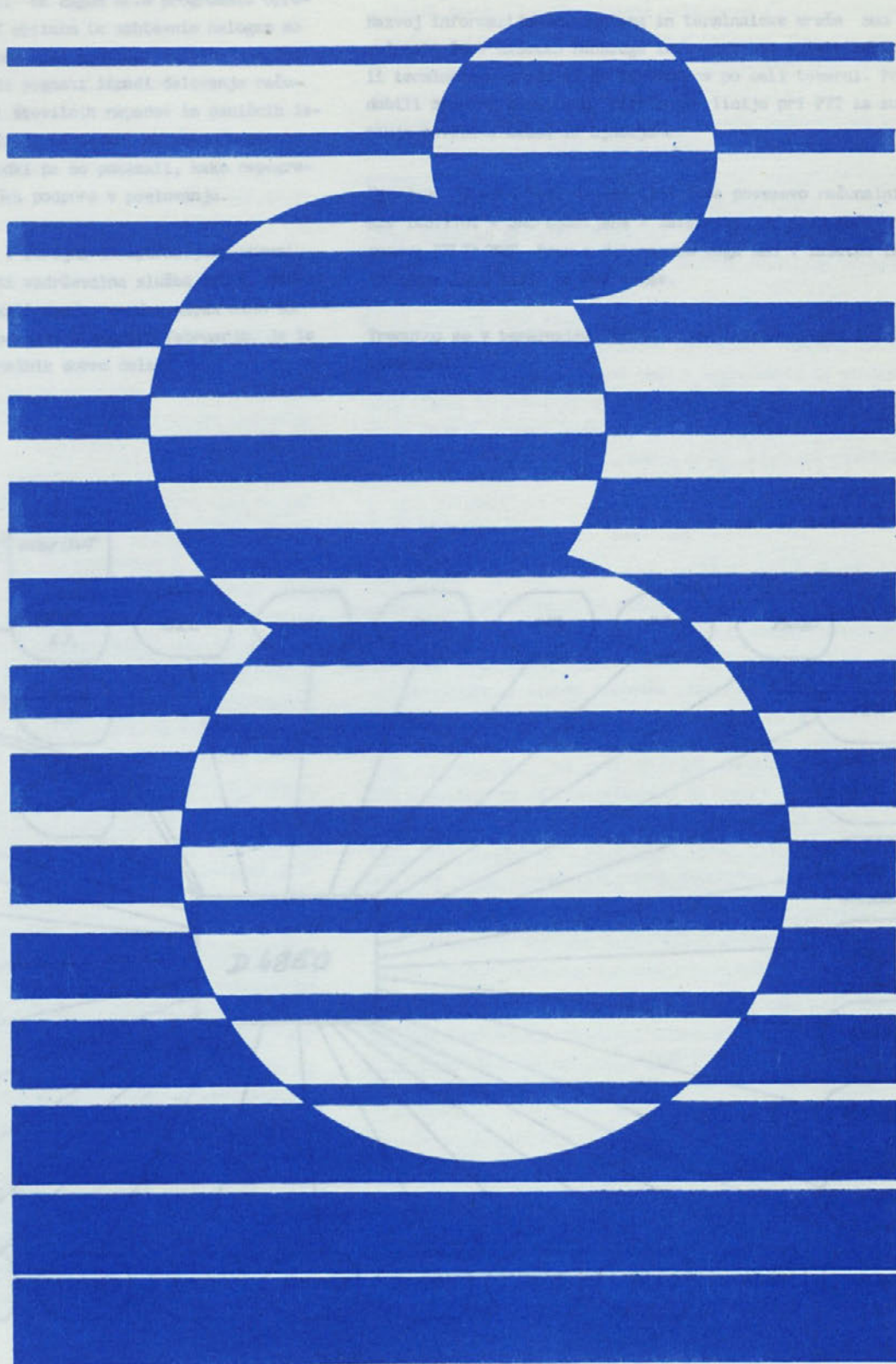

elektromotor

glasilo DO ISKRA ŽELEZNIKI
leto VIII št.2 april 1988

BOLJ ZAPLETENO KOT SI MISLITE

V začetku letošnjega leta smo pognali v operativno uporabo nov računalnik DELTA 4850. Ni šlo vse gladko, saj smo poleg prenosa iz DELTE 644 morali pripraviti tudi združitev poslovanja z Retečami in zagon nove programske opreme za vođenje prodaje. K obilnim in zahtevnim nalogam so se pridružili še veliki tehnični problemi delovanja računalnika. Posledica so bili pogosti izpadi delovanja računalnika. Deležni smo bili številnih napadov in paničnih izbruhov nekaterih uporabnikov, ki stvari ne poznajo dovolj široko. Zdržali smo, dogodki pa so pokazali, kako nepogrešljiva postaja računalniška podpora v poslovanju.

Vzroki izpadanja so bili v strojni in operacijski opremi, ki bi jih morala odpraviti vzdrževalna služba DELTE. Vztrajno in odločno smo pritiskali nanjo, vendar napak niso in niso mogli odpraviti. Slednjič, v začetku februarja, je le uspelo in od takrat računalnik dobro dela.

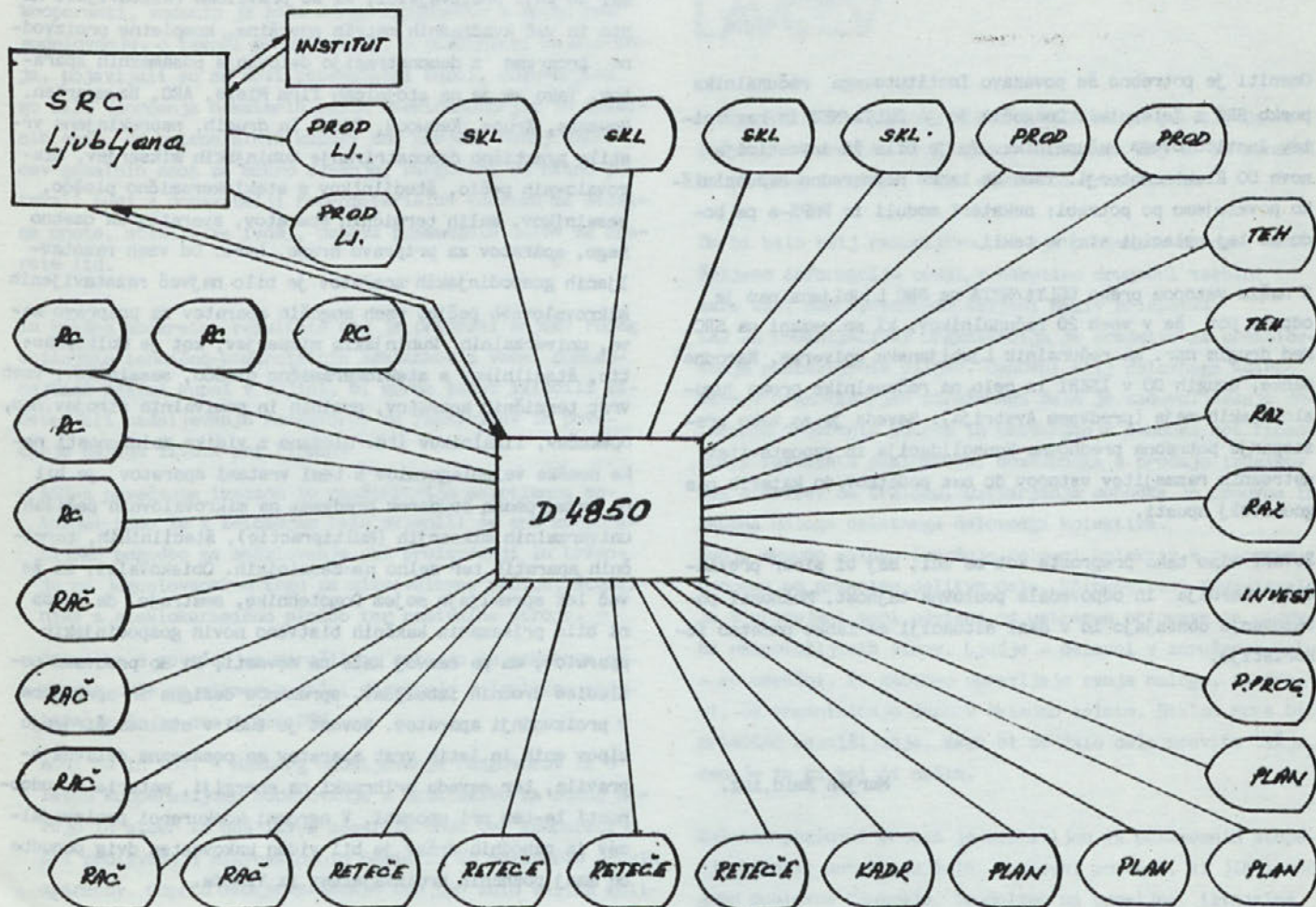
DELTA 4850 je iz družine 32 bitnih računalnikov in spada med zmogljivejše sisteme. Sestavljajo ga sledeče komponente: centralna enota kapacitete 4 MB (megabyte) povečana na 8 MB, dve diskovni enoti po 320 MB, razširjeni z dvema diskovnimi enotami 160 MB, tračna enota za trakove do 2400 Ft in gostota zapisa 6250 bpi. 32 terminalskih portov razširjenih na 48, za priključke terminalov.

Razširitve so bile izražene s prenosom nekaterih komponent iz DELTE 644 in dokupom centralne memorije. Že takoj po startu se je namreč izkazalo, da so razširitve nujne zaradi močnega porasta števila terminalov.

Razvoj informacijskega sistema in terminalske mreže smo načrtali že v začetku lanskega leta in v tem smislu zgradili terminalsko mrežo za 80 terminalov po celi tovarni. Pridobili smo tri komutirane telefonske linije pri PIT za zunanje povezave Reteč in Ljubljane.

Zgrajena je bila tudi najeta linija za povezavo računalnikov INSTITUT - SRC Ljubljana - Železniki. Na njej teče povezava DELTA/NET. Prav z delovanjem tega smo v začetku letošnjega leta imeli največ težav.

Trenutno so v terminalski mreži sledeči računalniki in terminali:

Na računalniku se izraža največ neposrednih - interaktivnih obdelav, ki dajejo rezultate - outpute takoj. To so zadeve s področja planiranja, razpisov dokumentacije delovnega nalog, kosovnice in vodenje zalog. Od 1.1.1988 dalje je vpeljeno tudi neposredno računalniško vodenje prodaje. To so neposredni izpisi dobavnic in računov na delovnem mestu referentov. Aktivnosti so povezane z ostalim informacijskim sistemom (enotna baza podatkov) in računalniško obdelavo pregledov prodaje in poročil za poslovno odločanje.

V DE Reteče so instalirani štirje terminali povezani z RC Železniki. Vsi poslovni dogodki se odvijajo direktno kot iz terminalov v Železnikih. So pa težave, ker je zaradi pomanjkanja linij terminalov premalo. Ko bo v smeri Reteč zgrajena nova telefonija, se bo število terminalov v Retečah moralo povečati.

Reteče trenutno neposredno računalniško obdelujejo zaloge, kosovnice in razpis materialnega dela delovne dokumentacije. Plačilnih listkov kot drugega dela delovne dokumentacije ni možno izpisati, ker na računalniku še ni reteških proizvodnih postopkov. V naslednjem obdobju bo treba speljati to akcijo, da pridemo do enotne dokumentacije v DO.

Z Železniki je preko DELTA/NET povezana tudi prodaja iz ISKRINE poslovne stolpnice. Prodaja je bila s 1.1.1988 premeščena iz Videomatike v našo DO. V ta namen smo v oddelku ljubljanske prodaje instalirali en terminal in začeli z operativnim uvajanjem. Zadeva je hitro stekla, seveda pa se je hitro izkazalo, da bo treba priskrbeti še drugi terminal.

Omeniti je potrebno še povezavo Institutovega računalnika preko SRC z Železniki. Omogočil jo je DELTA/NET in razširitev Institutovega računalnika. To je bila že investicija nove DO Elektromotorji. Tako se lahko neposredno računalniško povezujemo po potrebi; nekateri moduli iz FMPS-a pa bodo na tej relaciji stalno tekli.

Z našim vstopom preko DELTA/NETA na SRC Ljubljana nam je odprta pot še v vseh 20 računalnikov, ki so vezani na SRC. Med drugim npr. na računalnik Ljubljanske univerze, Narodne banke, drugih DO v ISKRI in celo na računalnike preko jugoslovanskih meja (predvsem Avstrija). Seveda je za tako prestopanje potrebna predhodna konsolidacija in vzpostavitev ustreznih razmejitev vstopov do baz podatkov, do katerih nas gostitelj spusti.

Stvari niso tako preproste kot se zdi, saj bi sicer prevladala anarhija in odpovedala poslovna tajnost. Možnosti povezovanja obstajajo in v dani situaciji se lahko pametno izkoristijo.

Marjan Šmid, inž.

KAKŠNE REZULTATE NAM JE PRINESEL KÖLN?

Tradicionalni sejem Domotehnica v Kölnu od 8. - 13. februarja je tudi letos predstavil na enem mestu vse največje in najpomembnejše proizvajalce velikih in malih gospodinjskih aparatov in pripomočkov vključno z izdelovalci raznih elementov za te aparate. V 14 sejamskih halah na nekaj deset tisoč kvadratnih metrih je razstavljalo preko 16 tisoč raznih proizvajalcev sestavnih delov in končnih gospodinjskih aparatov iz 40 držav. Seveda so najbolj izstopali domačini Nemci, ki so ponudili kompleten pregled te vrste proizvodnje, takoj za njimi pa so se predstavili po razstavljenem prostoru Francozi, Italijani, Angleži, Skandinavci, Španci, proizvajalci iz Beneluxa itd., manjkali pa niso niti ne posamezni večji proizvajalci iz ZDA, Japonske, J.Koreje, Honkonga, pa še mnogo drugih bolj "eksotičnih" držav ter nekateri, tudi nam poznani proizvajalci iz Vzhodne Evrope. Skratka na sejmu je bilo mogoče videti kompletno mednarodno ponudbo gospodinjskih aparatov in razno raznih pripomočkov za delo v gospodinjstvu, ki v najbolj razviti državi Evrope iščejo svoj trg in se primerjajo z zadnjimi dosežki razvoja posameznih aparatov v oblikovanju, prihranku energije, univerzalnosti, vgradnji elektronike, učinkovitosti. Največji vtis o pomembnosti, raznolikosti razvoja in kompletni ponudbi vseh gospodinjskih aparatov so nudili največji nemški in tuji proizvajalci, ki so praviloma razstavljali na sto in več kvadratnih metrih površine, kompletne proizvodne programe z demonstracijo delovanja posameznih aparatov. Tako se je na stojnicah firm Miele, AEG, Baumgarten, Rowenta, Krups, Kenwood, Braun in drugih, neprekinjeno vrstilo praktično demonstriranje kuhinjskih mikserjev, mikrovalovnih pečic, štedilnikov s steklokeramično ploščo, sesalnikov, malih termičnih aparatov, aparatov za osebno nego, aparatov za pripravo hrane, kave. Od vseh razstavljenih gospodinjskih aparatov je bilo največ razstavljenih mikrovalovnih pečic, vseh mogočih aparatov za pripravo kave, univerzalnih kuhinjskih mikserjev, kot je Multipractic, štedilnikov s steklokeramično ploščo, sesalnikov, vseh vrst termičnih aparatov, pralnih in pomivalnih strojev, nap, opekačev, likalnikov itd. Gledano z vidika založenosti neke nemške veleblagovnice s temi vrstami aparatov je bil na sejmu padan poudarek predvsem na mikrovalovnih pečicah, univerzalnih mikserjih (Multipractic), štedilnikih, termičnih aparatih ter delno na sesalnikih. Obiskovalci, ki že več let spremljajo sejem Domotehnike, smatrajo, da letos ni bilo prikazanih kakšnih bistveno novih gospodinjskih aparatov, da pa razvoj kaže na novosti, ki so predvsem posledice drobnih izboljšav, spremembe designa in spremembe v proizvodnji aparatov. Novost je tudi v stalnem širjenju tipov enih in istih vrst aparatov za posamezna delovna opravila, ter seveda prihranki na energiji, materialu, udobnosti le-teh pri uporabi. V ogromni konkurenci proizvajalcev iz zahodnih držav je bil viden kakovosten dvig ponudbe od manj poznanih proizvajalcev iz Vzhoda.

Tudi naša država je bila zastopana preko samostojne razstave Gorenja s hladilniki, pralnimi stroji in štedilniki, Metalflex iz Tolmina in Iskre ter na skupnem jugoslovanskem razstavnem prostoru še Rade Končar - Zagreb, Sloboda - Čačak, Obod - Cetinje, EI - Niš in Metalski zavod Skopje (Mikron Prilep). Tukaj je potrebno dodati, da so razen Gorenja, Metalflexa in Iskre bili vsi naši ostali razstavljalci na sejmu predstavljeni bolj v obliki redkih razstavljenih izdelkov in prospektov, kjer so glavna atrakcija za obiskovalce bili predvsem turistični prospekti za letovanje na Jadranu, katere je bilo mogoče dobiti na skupnem jugoslovanskem razstavnem prostoru.

Iskra se je letos predstavila na novem prostoru v dvorani 13, kjer so zbrani izdelovalci raznih elementov za velike in male gospodinjske aparate. Na skromnih 49 kvadratnih metrih in v bolj ali manj primerno urejeni stojnici so bili predstavljeni izvozni programi elektromotorjev naše DO in Rotomatike iz Idrije. Na našem delu stojnice sta bila poleg elektromotorjev in sesalnih enot postavljena še kavni mlinček in kalorifer, kot končna izdelka, ter kot novi proizvod 1100 W sesalna enota z elektronsko komutacijo, ki je vzbudila precej zanimanja med profesionalnimi obiskovalci sejma, posebn ob priliki demonstracije delovanja. Da sejem ni le razstava zadnjih dosežkov posameznih razstavljalcev, pa nam pove tudi dejstvo, da je iz naše stojnice že tretji razstavni dan preko noči "izginil" razstavljen kavni mlinček Drugače pa je bil naš prostor izredno dobro obiskan; dnevno sta bila dva prostora za razgovore premajhna, obiskali so nas praktično vsi naši kupci ter kooperanti, vodenih je bilo mnogo razgovorov o nadaljnjem sodelovanju, o tekoči problematiki, o razširitvi sodelovanja, pojavljali so se novi potencialni kupci, dogovorjena so bila vzorčenja nekaterih naših elektromotorjev in sesalnih enot, od potencialnih kupcev smo prejeli nekaj vzorcev sesalnih enot za mokro sesanje, razgovori so delno potekali tudi z dobavitelji repromaterialov (ščetke za sesalne enote, stikala za fene), dobava posameznih delov za aparate itd.

In kakšne konkretne rezultate nam je prinesel sejem? Poleg običajnih tehnično-komercialnih sestankov z vsemi pomembnejšimi našimi kupci v tujini, bi morda lahko izločili začetek ali nadaljevanje razgovorov za razširitev in povečanje našega izvoza pri firmah:

- AEG-s povečanim izvozom in razširitvijo asortimana motorjev bomo že v letošnjem letu sklenili še eno kooperacijsko pogodbo za sodelovanje pri proizvodnji in trženju na jugoslovanskem trgu za mikrovalovne pečice, štedilnike z steklokeramično ploščo ter pomivalne stroje.
- Braun bo s povečanjem naročil za motorje in nekatere sestavne dele za mikser povečal dosedanje dolgoletno sodelovanje še za cca 1 mio DEM.
- Andi Co in KOST - Hamburg nadaljevanje razgovorov za 5 letno kooperacijsko sodelovanje z ekskluzivo za Južno Korejo in sicer za naš izvoz sesalnih enot ter kooperacijo pri proizvodnji mikrovalovnih pečic in še nekaterih drugih aparatov. Odprto ostaja vprašanje cen ter zelo velike koli-

čine zahtevnih sesalnih enot že v prvem letu sodelovanja.

- Rowenta - nakazane so bile možnosti dobave sesalnih enot, posebej za mokro sesanje ter novo sesalno enoto z elektronsko komutacijo ob predpostavki sklenitve tudi kooperacijske pogodbe.
- EPH - Praga - razširitev medsebojnega sodelovanja že v letošnjem letu z našim povečanjem izvoza sesalnih enot ter kooperacijskim sodelovanjem pri uvozu opekačev, kavnih mlinčkov ter papirnih vrečk za sesalnike.

Mislil pa, da je osnovni poudarek vendar treba dati na realnih možnostih povečanja izvoza našega osnovnega programa z razširitvijo kooperacij s posameznimi znanimi proizvajalci gospodinjskih aparatov, razširitev naše ponudbe na jugoslovanskem trgu z novimi aparati, ki morajo utrditi in povečati naš delež plasmana z hkratnim začetkom izgradnje "image" naše DO kot Iskre Železniki proizvajalca gospodinjskih aparatov na enotnem trgu Jugoslavije.

Jože Bergant, dipl.oec.

ORGANIZACIJA DELA POSREDNIH ~ REŽIJSKIH DELAVCEV

Uredniški odbor glasila ELEKTROMOTOR me je pozval, da napišem prispevek za to glasilo. Prispevek naj bi se nanašal na projektne naloge, njih učinke oz. rezultate.

Da bi bilo bolj razumljivo, od kje projektne naloge, bom željeno informacijo podal v nekoliko drugačni vsebini in zato tudi sam spreminjam željeni naziv prispevka.

KAJ JE ORGANIZACIJA? Organizacija je sredstvo za uresničevanje postavljenih ciljev. Osnovni cilj delovnega kolektiva v organizacijah združenega dela je zadovoljevanje določenih družbenih potreb in ustvarjanje dohodka kot finančnega rezultata poslovanja, doseženega s prodajo izdelkov ali storitev na tržišču. Ustvarjanje dohodka je osnovna in skupna naloga celotnega delovnega kolektiva. Svojo skupno nalogo izvršuje delovni kolektiv v delovnem procesu po principu delitve dela. Učinkovitost organizacije je v precejšni meri odvisna od ustrezne priprave in uporabe razpoložljivih virov. Ljudje - delavci v združenem delu - so uspešni, če smotrno opravljajo svoje naloge, se pravi, če organizirajo delo v skladno celoto. Stalno mora biti prisotno razmišljanje, kako bi se dalo delo praviti lažje, ceneje in na boljši način.

Celotni poslovni proces je sestavljen iz posameznih stopenj, katerim ustrezajo delni poslovni procesi, ki jih imenujemo poslovne funkcije. Te delimo na temeljne, izvajalne,

informacijske in upravljalne.

V takem ali podobnem poslovnem procesu, kot se izvaja v naši delovni organizaciji, nastopa cela vrsta poslovnih funkcij, v katerih so zaokrožena določena področja poslovanja, v okviru teh pa delovne naloge.

Navedene poslovne funkcije so:

- razvojna funkcija,
- funkcija tehnološke priprave proizvodnje,
- orodja funkcija,
- nadzorna funkcija,
- proizvodna funkcija,
- prodajna funkcija,
- nabavna funkcija,
- finančna funkcija,
- računovodska funkcija,
- kadrovska splošna funkcija,
- organizacijsko - informacijska funkcija,
- razvojno - planska,
- itd.

Naloge, ki izhajajo iz navedenih poslovnih funkcij, se izvajajo v področjih, sektorjih, službah in oddelkih, ki morajo biti primerno in v skladu s plani za doseg ciljev, ki si jih DO zastavi, organizirani.

Že pri opredeljevanju makro in mezo organizacijske strukture moramo opredeliti področje dela posameznih sektorjev in oddelkov. Konkretno opredelitev delovnih nalog izvajamo na ravni mikroorganizacije. Mikroorganizacija v DO je izredno pomembna, saj moramo za vsako nalogo, ki jo je v tovarni treba opravljati, opredeliti:

- vsebino dela,
- zahtevnost dela,
- delovni postopek,
- čas trajanja naloge,
- rezultat naloge,
- itd.

Vse naloge ali pa dela delimo na tiste, ki so v poslovnem procesu neposredno vezane na fizično preoblikovanje in spremembo določenih stanj, in naloge, ki poleg gornjega omogočajo poslovni proces.

Tako spadajo npr. v prvo skupino vsi delavci na neposrednih proizvodnih delih (dela na traku, dela na strojih v proizvodnih oddelkih, orodjarni, itd.), v drugo skupino pa vsa ostala, takoimenovana režijska dela.

Za neposredno proizvodnjo je danes razvitih vrsto metod in prijemov za obvladovanje dela. V glavnem vse metode zvrstimo v metode za:

1. ocenjevanje dela,
2. merjena dela.

Ocenjena dela oblikujemo na podlagi tehnološke izkušnje, statističnih podatkov, stopnje časov in tudi ocene.

Merjena dela pa oblikujemo z metodami vnaprej določenih časov (MTM, WF in podobno), s tem da moramo računati z višjimi stroški za pripravo norm.

Za režijska dela imamo na razpolago tudi metode vnaprej določenih časov, s tem da je poraba časa za pripravo norm izredno velika in da so metode za uporabo zelo zahtevne.

Redna neposredna proizvodnja je skoraj v vseh tovarnah kar

dobro organizirana v primerjavi z režijskimi deli.

Za obvladovanje produktivnega dela imamo skoraj povsod uvedene delovne norme, ki jih pripravlja tehnološka priprava proizvodnje. Včasih je to žadostovalo, ker so bile režijske službe zanemarljivo majhne. Zdaj pa se režijsko delo v velikem zamahu širi, kar je posledica vedno večje avtomatizacije proizvodnje. Ta sprememba je pravilna, nepravilno pa je to, da je režijsko delo nejasno, neopredeljeno, neorganizirano, nenormirano in s tem neobvladano. Danes praktično ni vodje oddelka, ki bi imel sistematično zbrane vse delovne naloge, ki se odvijajo v njegovem oddelku, še manj ve o stroških, ki pri delu nastajajo.

Če hočemo delo v režijskih službah obvladati, ali vsaj obvladovati, moramo delo organizirati. Delo po svoji funkciji mora organizirati vodja oddelka.

Če hočemo delo organizirati, moramo najprej spoznati obstoječe stanje.

Organizacija dela tako v teoriji kot praksi zagotavlja, da obstoječe stanje najbolje spoznamo, če uvedemo evidenco dela. Navedenim težnjam smo v naši DO sledili in tako je v septembru leta 1985 delavski svet sprejel sklep, da bomo vsi režijski vodili evidenco opravljenega dela.

Kot sem že navedel, je osnovni namen vodenja evidence opravljenega dela v povečanju učinkovitosti dela posrednih režijskih delavcev. Navedena učinkovitost je v mnogočem odvisna od poročil, v katere beležimo, katera dela so bila opravljena in koliko časa je bilo porabljeno v ta namen. Poročanje torej mora biti sestavni del programa za učinkovitejše delo režijskih delavcev.

V skladu s sklepi samoupravnih organov, smo dolžni vsi režijski, tako kot to delajo vsi delavci v proizvodnji, vsak dan evidentirati vsebino in čas opravljenega dela.

Učinkovitost dela režijskih služb bomo lahko povečali le z boljšo organizacijo dela, s planiranjem izvajanja nalog

(vsaka naloga mora biti časovno in rokovno opredeljena), to pa nam ne bo uspelo, če za to ne bomo dobili nobenih osnov in če vodje sektorjev in oddelkov ne bodo pokazali večjega interesa za to.

Na eni izmed sej strokovnega kolegija v mesecu marcu 1988 bo obravnavana ta problematika. Upam, da bodo sklepi iz te seje naravnani v pojačanje aktivnosti na tem področju.

Podatki iz evidenc dela so osnova za delo na področju mikroorganizacije. Mikroorganizacije dela v režijskih službah in s tem boljše organizacije in večje učinkovitosti ne bomo dosegli, če ne bo vsak od nas discipliniran in v zvezi s tem izvajal naloge, ki izhajajo iz projekta "Organizacija in racionalizacija dela posrednih režijskih delavcev". Vse aktivnosti, ki iz te naloge izhajajo, bodo morale biti organizirane, predvsem pa bodo nosilci teh nalog izvajali nalogo tehnološke priprave dela za režijsko, tako kot jo izvaja tehnološka priprava proizvodnje za proizvodnjo. Tudi za to področje bo treba tako kot za proizvodnjo organizirati skupino za študij dela in časa.

Že leta 1985 smo pričeli uvajati delo na projektih v razvoju, tehnologiji, pa tudi na nekaterih drugih področjih, kot npr. na področju planiranja, informatike, prodaje, orodne funkcije, itd.

Dó sedaj je bilo lansiranih 40 projektov delovnih nalog,

od katerih je zaključenih približno tri četrtine. Rezultati tega dela niso slabi, niso pa še zadovoljivi. Pozitivno je prav gotovo to, da se za vsako projektno nalogo vnaprej določi vsebina dela, učinki, ki jih mora dati končana delovna naloga, določijo se roki izvedbe in čas trajanja projekta.

Taka organizacija dela je naravnana v večjo učinkovitost režijskih delavcev, tu se zahteva večja odgovornost za opravljeno delo; zahtevajo se dejanski učinki.

Vodenje in izvajanje projektnih delovnih nalog bo treba v bodoče vsebinsko - organizacijsko, pa tudi kvalitetno še dopolnjevati. Bodoči vodje večjih projektnih delovnih nalog bodo morali biti taki, ki bodo vodili projekt od začetka do konca. Tako bo npr. vodja projekta razvoja novega izdelka moral voditi projekt skozi vse faze razvoja, t.j. od prodaje, preko razvoja, tehnologije, proizvodnje, itd., ker bo le tako lahko zagotovljeno kontinuirano - usklajeno delo - pri poteku naloge. Po obstoječi organizaciji sicer vsak sektor opravi svoje naloge, premalo pa je koordinacije med sektorji za izvedbo neke skupne naloge. Vsak organiziran premik v tej smeri bo dal sigurno pozitivne rezultate. Prav je, da se vprašujemo, kako potekajo projektne naloge, in kakšni so njih učinki oz. rezultati. Prav pa bi bilo seveda tudi to, da ta vprašanja ne bi postavljali samo zato, ker o prizadevanjih za boljšo organizacijo dela in večjo učinkovitost režijskih delavcev vemo le to, da vsi delavci, ki delajo po novem sistemu, dobijo zato ustrezno stimulacijo. Prav bi bilo, da bi se vsi po svojih močeh prizadevali, da bi akcija za izboljšanje učinkovitosti režijskih delavcev uspešno potekala. Stroški neorganiziranega in neučinkovitega dela so prav gotovo večji od stroškov za stimulacijo učinkovitega dela.

Franc Kavčič

PUSTNE IN BILANČNE MASKE SO PRETEKLOST

Ideja o zapisu pod tem naslovom se mi je porodila zgolj slučajno, predvsem kot asociacija na polminula dogajanja. Problematiko, ki bi sicer zaslužila strokovno obdelavo, želim predstaviti v razvedrilo bralcev in jo predstaviti v obliki kot jo dojemamo v naši družbi. Neizpodbitno je dejstvo, da smo Jugoslovani izredno močni v folklori. Folklor je del naše turistične ponudbe, je del našega življenja, in zato ni čudno, da je vraščena tudi v naše gospodarstvo, kakor tudi obratno.

Za vsako folklorno prireditev, kar trdim, da naše gospodarstvo je, so potrebni režiser in pa izvajalci ter pomožno osebje. Ob upoštevanju aktualnega trenutka, to je obdobja zaključnih računov, lahko trdim, da režiserjevim zamislim

spretno sledijo računovodski maskerji, ki znajo pripraviti maske, da jim je potrebno aplavdirati, saj so sodobne, zadovoljijo naše estetske potrebe in okus, skratka so po sledih našega gospodarskega izročila. Vsebinska, ki je pod masko, naš kaj malo zanima, kaj bi si grenil ta veseli čas z bilancami stanj ali kvalitetnimi kazalci gospodarjenja, če pa tega režiser ne želi poudariti, ker to ni posebnost naše folklore. Tujcev pa itak ne kaže obremenjevati s stvarmi, ki jih že doma delavno obremenjujejo. Nasprotno v tej naši gospodarski folklori jim lahko nudimo komparativno prednost pri vlaganju njihovega kapitala, saj je popolnoma zanesljivo, da ne bodo ob letu obremenjeni s profitom ali drugimi podobnimi tegobami, ki jih poznajo doma. Sicer je pa morda tudi prav, da ne spoznajo te prednosti, ker bi z vnosom kakšnih tržno-potrošniških mentalitet spreminjali našo YU folkloro.

Željan kulturne sprostitev se zaupam našim medijem javnega obveščanja. Odprem televizor, kot da bi vedel, da je na sporedu ravno govor "režiserja", ki se zaklinja na "razvoj male privrede". Ker sem poprečni državljan, sem tudi delegat in to med drugim tudi v najeminentnejši asociaciji gospodarstva. Menim, da so bile včasih to banke, če pa to ni več tako, pa to niso krivi igralci, pač pa režiser, ki je iz glavne vloge naredil le epizodnega junaka, delegati smo pa ostali le premikalci kulis. Obstaja pa še ta problem, če je napovedana predstava malega gospodarstva, bi rabili kulise za to predstavo, dobili pa smo kulise za Železarno Jesenice, TGA Kidričevo, Telematiko, Salonit Anhovo, Savo Kranj itd. Premikalci kulis in statisti postanejo zmedeni. Morda pa je to cilj režiserja, da bi pripravil komedijo, ki je bolj privlačna, kot kakšna resna drama. Morda je tovariš režiser, ki je govoril na TV o malem gospodarstvu, primerno času imel na sebi masko, ali pa je to naredil iz taktičnega razloga, da je napovedal nekaj drugega kot bo v predstavi realiziral. Notranje in zunanje nasprotnike je potrebno zavesti. Kot tretjo možnost vidim, da je morda vmes posegel TV škrat.

Zanesljivo pa škrat istočasno ni imel prstov tudi pri časopisu. V časopisu vabi naslov o tržni naravnosti našega umetniškega vodstva. Pa smo zadeli žebelj na glavico. Če je po žeblju res udaril tesar, bo to držalo. Potrditev bom zanesljivo dobil v zajetnem delegatskem materialu, ki mi ga je prinesel poštar. Material je namenjen delegatskemu skupu, ki samoupravlja z oskrbo in proizvodnjo hrane. Prebiram material in sem prepričan, da jo je to pot zagodel škrat na službi SIS, da so mi pomotoma poslali material za SIS za socialno skrbstvo. Material namreč govori o dotacijah, subvencijah za proizvodnjo in proizvode ter proizvajalce, ki so osnovni elementi tržnega gospodarstva. Mi mi razumljivo, da bi z elementi socialne morali reševati proizvajalce, ki proizvajajo (hrano) tržno zanimive proizvode in to še preko rednega delovnega časa, ali pa na drugi strani morali subvencionirati potrošnike, ki so prav tako delavci, ki trdo delajo, pa ne zaslužijo toliko, da bi si na trgu po tržnih cenah lahko zagotovili avoj obstoj. Iz materialov zasledim, da so stroški pridelave hrane (mleka, mesa) višji na družbenih posestvih kot na preusmerjenih kmetijah, ki na osnovi stroke tudi proizvajajo tržne viš-

ke. Iz svoje kmečke logike si ne znam pojasniti, zakaj v tržno usmerjenem gospodarstvu plačujemo in združujemo za dražjo proizvodnjo. Po zakonitosti trga je v takih proizvodih zanesljivo "nekaj več", ker bi drugače trg ne priznal višje cene. Tisto več je verjetno le to, da so dražji proizvodi proizvedeni kot produkti ustanov sončne prihodnosti. Količina sonca pa je zanesljivo zelo pomembna za kvaliteto hrane.

Ko sem vas spoštovani volilci seznanil s svojimi delegatskimi stiskami, si želim dati sprostitev na področju, kjer smo mi delavci, ki združujemo delo popolni gospodarji. S tem namenom imamo organizirane sestanke in zборе ob sprejemanju zaključnih računov. Vabilo na zборе, ki so po zakonodaji naša pravica in dolžnost, bi lahko zamenjali z vabilom na piknik, kjer se bo za priboljšek delila obratnost, za zabavo pa bo igral ansambel po notah ZIS. Ker so-dim med vodilne delavce, se seveda počutim kot član ansambla. Prepričan sem, da ansambel ne more igrati dobro, če mu neprestano menjajo note ali celo zvrst glasbe. Za kvaliteto je potrebno, da ansambel ostaja pri isti zvrsti glasbe in da so aranžmaji prilagojeni ansamblu. Eksperimentalna glasba ima manjši krog le najbolj glasbeno izobraženih poslušalcev.

Pa se preselimo bolj na konkretno izrazoslovje. Tudi na nivoju DO poslušamo reprizo ali premiero iste predstave, le odvisno, kakšen je vrstni red sestankovanja ob obravnavi zaključnih računov. Delimo dohodek, ki je že odtujen, odločamo se za samoupravno združevanje sredstev za namene, ki so se in se bodo v približno enakih obdobjih ponavljali. Evidentiramo zaostrovanje na trgu, padanje kupne moči, zmanjševanje povpraševanja in med vrsticami govorimo tudi o tehnoloških viških, delovne sile itd. Istočasno z našo sisovsko porabniško in delilno folkloro ostrgamo kost do konca brez misli in zavesti, kako bi vsak dinar skušali oplemeniten usmeriti v izboljšanje naše konkurenčne, tehnološke in reproduktivne sposobnosti, ker si bomo le na tak način uspeli zadržati tržni delež in seveda s tem delo.

O dvigu naše konkurenčne sposobnosti se ne bomo mogli strokovno odločati, dokler ne bomo imeli strokovno obdelanih analitskih informacij vsaj po grupah izdelkov, če ne po izdelkih. S težo argumentov moramo spoznati konkurenčnost vsakega izdelka ali skupine izdelkov, za katere imamo instalirano tehnologijo. Sivo analitsko poprečje ob tako raznoliki proizvodnji zanesljivo ni strokovna informacija. Tak pristop sivine zanesljivo daje prioriteto tistemu, ki več troši iz naslova stroškov, in je s tem tak izdelek konkurenčnejši. Poprečen pristop tudi ne vzpodbuja konkurenčne tekme in razorožuje kreativno in inovativno dejavnost. Kreativnost ima svoj cilj na trgu, kjer se konkurenčna uspešnost lahko meri v stotinkah cene - to je procentih. Konkurenca je tekma, tržne zakonitosti so oboje. Če hočeš tekmoovati z nekom in uspeli, moraš v prvi vrsti poznati sposobnosti sebe in tekmeča. Drugače povedano, inovativni človek mora imeti celovito informacijo o dogajanju na trgu. Zapiranje informacij pred nemirnimi duhovi zagotovo ni prava pot razvoja, je pa lahko uspešna za kratkotrajno ko-

nzerviranje doseženih pozicij.

Jurij Krajnik, dipl.inž.

POLITIČNE ZAGATE

Razmere v družbi postajajo vedno bolj zapletene. Ekonomska kriza odpira številne nove rane, ki vzpodbujajo emocije, strah in ekstremizem.

Mladina, ki smo ji v preteklosti priznavali revolucionarnost in naprednost, tudi danes poskuša spodbuditi nova gibanja. Okovi političnega formalizma so pretogi, da bi to dopuščali, zato so medgeneracijska trenja še večja. Mladini naše tovarne bi težko priznali razgibanost in revolucionarnost, saj je ni posebno čutiti na nobenem aktivnostnem področju. To se krepko pozna v političnem mrtvilo vseh organizacij in v uveljavljanju tehnobirokratskih elementov. Zaradi političnega mrtvila so pasivni tudi samoupravni organi. Vedno bolj postajajo le ozadje sestanki, kadar je krivda v ljudeh samih ali pa je družbenoekonomska kriza še premila, da bi razgibala delavce k večjemu angažiranju pri odločanju.

Gledamo preko svojih plotov v republiko in federacijo in s hudujemo čez administrativne ukrepe v tovarni pa se ne obnašamo nič drugače. Pišemo nove in nove predpise, pravilnike, zadolžitve, namesto da bi se pošteno in odkrito obnašali drug do drugega. Stanje se poizkuša izboljšati s stalno novimi reorganizacijami, ki v bistvu samo zameglijo zavoženo situacijo. Drug, še bolj porazen rezultat pa je, stalno naraščajoča režija. Primer: Reorganizacija prodajnega področja je povzročila iz enega dva sektorja. Pred leti smo pod vsakim pogojem morali (baje na zahtevo vojske) ustanoviti sektor posebnega programa, ki danes ni več potreben, nabasali smo se vrste direktorjevih pomočnikov, ljudi, ki bi ustvarjali nove produkte, modernizirali poslovanje, pa ni, ker jih nečemo ustrezno vrednotiti.

Sredi vseh nasprotujočih pogledov, proizvodnih in poslovnih težav in naraščajočega nezadovoljstva delavcev smo se sestali člani ZK na programsko volilni konferenci.

Ze sama udeležba je kazala na bedno stanje v organizaciji. Nekateri pač protestirajo tako, da jih ni tam, kjer bi morali biti. S tem pa za družbo niso storili nič bolj koristnega. Na robu sklepčnosti je sicer potekala še kar živahna razprava, pa kaj, ko se tudi tu iz formalizma ne more.

Uvodnemu poročilu sekretarja je sledila razprava direktorja, nato občinskega in slednjič medobčinskega sekretarja. Vse v smislu linije in kvečjemu kritiziranja tistih še višje. Če ne bi bilo Mikuličevih ukrepov, ne vem, kaj bi se

sploh govorilo. Menda so ukrepi res "trapasti", a vendar imamo pred svojim pragom tudi dosti za pomesti, a v svojo skledo nihče ne mara pljuvati. Sicer pa v naši tovarni velja pravilo, da naj ne dajemo notranjih problemov na veliki zvon, nihče nam ne bo pomagal, če si ne bomo sami. To do neke mere drži, a tako ravnanje gre večino v prid tistim, ki uveljavljajo svojo linijo brez kasnejše odgovornosti. To se je v tej tovarni že dogajalo.

S strani medobčinskega sekretarja, ki očitno ne pozna razmer pri nas, je padla celo pohvala. Očitno nima pravih informacij. Naša osnovna organizacija že več let nima nobenega vpliva, nobene avtoritete in nobene ustvarjalne povezanosti niti z vodstvom niti z delavci. Vodilna linija je tako močna, da obvlada vse formalne subjektivne sile.

To je bilo podano tudi v nadaljni razpravi. Glede na nesmiselnost obstoja take osnovne organizacije je bil navržen predlog, da se ta razpusti, člani pa bolj tesno povežejo v drugih političnih organizacijah. Predlog je bil seveda deležen obširne razprave in zayračanja. Normalno, saj je število osnovnih organizacij za občinsko in višje statistike zelo pomembno. Trhlости znotraj pa vsak ne vidi. Seveda za tako stanje niso krivi vsi komunisti enako. Odgovornosti ne smemo posploševati, kajti tisti z višjimi funkcijami v družbi morajo biti bolj odgovorni, a ne tako, da potem vladajo s pozicij premoči. Prav to je aktivnost osnovnih organizacij dotolklo in odbilo mnoge člane. Vsem izstopajočim sicer ne bi mogli pripisati te vsebine. Mnogi izstopi spominjajo na metanje puške v koruzo in valjenje krivde na druge. Vse izstopi bi osnovna organizacija morala realno oceniti in marsikaterega izstopajočega sproti tudi kaznovati.

Razprava na konferenci se je končala tako kot se končujejo poslednjih 20 let. Potrjena so bila poročila in program dela za naprej ter izvoljeno "novo" staro vodstvo.

Marjan Smid, inž.

PREGLED IZOBRAŽEVANJA ZA LETO 1987

V pregledu so zajeti dijaki in študentje, ki jih DO štípendira, in naši delavci, ki se izobražujejo ob delu. Pri- kazano je tudi funkcionalno izobraževanje, izpopolnjevan- je, obiski sejmov v tujini. Na koncu pa so prikazani stroš- ki izobraževanja.

V letu 1987 je končalo šolanje 26 naših štípendistov; na II. stopnji 1, na IV. st. 12, na V. st. 10.

Na dan 31.12.1987 smo štípendirali 179 štípendistov:

- na VII. st.	18 štípendistov
- na VI. st.	11 štípendistov
- na V. st.	91 štípendistov
- na IV. st.	53 štípendistov
- na II. st.	6 štípendistov
skupaj:	179 štípendistov

Največ štípendistov imamo v strojni in elektro stroki (165), ostali se izobražujejo na ekonomski srednji šoli, administrativni šoli, računalništvu in ekonomski fakulteti v Ljubljani.

Izobraževanje ob delu je v letu 1987 zaključilo 7 delavcev.

Na dan 31.12.1987 se je izobraževalo ob delu 75 naših de- lavcev:

V Železnikih:

- na VII/2 st. (magisterij)	1 delavec
- na VII st.	5 delavcev
- na VI. st.	10 delavcev
- na V. st.	30 delavcev
- na IV. st.	16 delavcev
skupaj:	62 delavcev

V DE Reteče:

- na VII. st.	1 delavec
- na VI. st.	4 delavci
- na V. st.	3 delavci
- na II. st.	2 delavca
skupaj:	10 delavcev

V RE Razvojni inštitut Ljubljana:

- na VII/2 st. (magisterij)	2 delavca
- na VI. st.	1 delavec
skupaj:	3 delavci

Delavci se izobražujejo na naslednjih šolah: Pravni fakul- teti v Ljubljani, VSOD Kranj (proizvodna smer, informatika) na Fakulteti zaštite na radu Niš, Višji upravni šoli v Ljubljani, na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani, na Fa- kulteti za elektrotehniko v Ljubljani, na Ekonomski fakul- teti v Ljubljani, na VEKS Maribor, na Ekonomski srednji šo- li v Kranju, na Solskem centru za kovinarsko in avtomeha- niško stroko v Škofji Loki in preko Delavske univerze Tomo Brejc v Kranju (elektro smer).

Na proizvodnem delu in delovni praksi je bilo 148 učencev usmerjenega izobraževanja (v glavnem naši štípendisti).

Po pogodbi o izobraževanju je opravljalo obvezno počitniš- ko prakso 111 štípendistov.

Razne tečaje, posvetovanja in seminarje v naši državi je v letu 1987 obiskovalo 343 delavcev. Število delovnih dni po- rabljenih za te oblike funkcionalnega usposabljanja je 734.

V tujini si je ogledalo sejme in se usposabljal 60 delav-

cev, ki so bili odsotni 452 delovnih dni.

Stroški izobraževanja v letu 1987:

a) štipendije za redne štipendiste	115.110.389 din
b) izobraževanje ob delu	
- šolnine	21.173.163 din
- potni stroški	4.045.233 din
c) kotizacije za tečaje, seminarje, posvetovanja	38.715.742 din
skupaj:	179.044.527 din

V občinski sklad za štipendije smo odvedli 32.850.169 din.

Darinka Sekli

ZAPISI AMATERSKEGA POTEPUHA

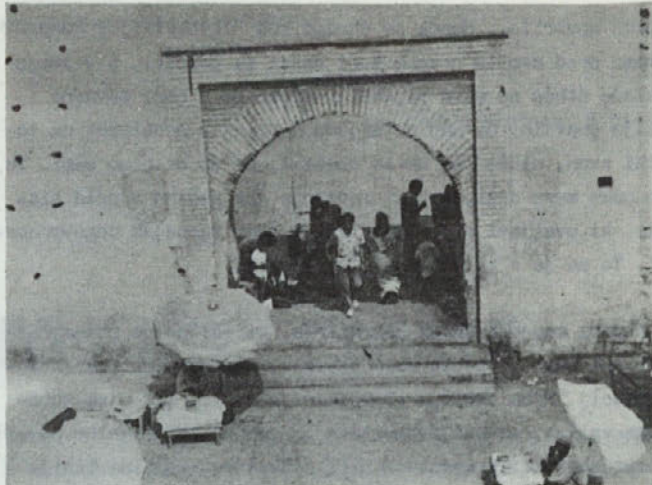
Voziva se po južni Španiji. Andaluzija, kot bi potovala po sončničnem morju. Kamor ti seže oko, valovijo v vetru in migljajo v poletni vročini. Utaboriva se v Sevili, kjer kar čutiš v zraku melodijo flamenka, in kamor se obrneš, povsod vidiš tradicionalna oblačila Andaluzijcev.

Nato greva v Algaciros. Kupiva karti za ladjo in se vkrcava med Maročane, večinoma delavce v Franciji. Skoraj vsi imajo s seboj kakšnih petnajst do dvajset potovalk, kopico otrok in po dve ženi. Poleg naju je sedela neka tipična družina. Starejša žena je ukazovala mlajši, stara mati obema, nad vsemi "bog oče", ki je vladal v svojem malem kraljestvu. Mlajša žena je imela ves čas vlažne oči in ko sva se srečala z očmi, ni niti trenila in oči spet usmerila v tla.

Prispeli smo v Tanger, kjer je čakala četa postreščkov na

Marrakech - Foto: Matej Galjot

Vrata v Marrakech - Foto: Matej Galjot

svoj zaslužek. Midva pa nahrbtnike na ramo in v mesto. Takoj naju začnejo napadati, če bova ostala čez noč, če rabi-va spremstvo, če shraniva prtljago itd. Vse je samo zate prijatelj, najboljši, čisto itd. Najbolj pa me je presenetil prvi: "Ali rabiš sobo?" "Ne, danes potujeva naprej na jug." "Vidva sta iz Jugoslavije." "Kako veš?" "Po tvojem dialektu!"

Sprehajava se po mestu, opazujeva drugo kulturo. Zdi se ti, da te vsi gledajo in kar naprej imaš nelagoden občutek, da te bo nekdo napadel. Vendar je to zelo evropsko mesto s hoteli in peščenoplažo. Trgovinice s tradicionalno robo so polne turistov, na vrhu hriba v centru pa so velike trgovine po tujem vzoru, tudi predmeti so z druge strani Gibraltarja in ni kaj preveč zanimivo.

Zvečer sedeva na vlak za Marrakech. Zelo je poln in ima tri razrede. V zadnjem so lesene klopi in v zraku je vonj hasha, ki omami potnike, da večinoma spiyo. Midva sva bila v drugem razredu. Družba je bila zelo mešana: Maročani, črnci iz Jamaške in midva. Sporazumevali smo se bolj z rokami, vendar je bilo veselo. Eden od Maročanov me je videl, kako zvijam tobak, in mi je s prsti pokazal, da bi tudi on poizkusil. Prižge in kima z glavo, kot da je dober. Napade ga kašelj, vendar še naprej odobrava Van Nella. Mislim si, če bi me vzel v roke takle, ne bi videl več Evrope. Vožnja se je vlekla in počasi smo pospali kot hrčki. Kmalu se zbudim, ker me je prijel krč. Nisem mogel stegniti roge, ker je bilo toliko prtljage in skočim na klop ter skačem kot nor.

Dopoldne pridemo v Marrakech in to je Afrika. Mesto je v peščenih barvah, in zveva, da je tako zato, ker je sonce zelo močno in zaradi oči je mirne barve. Dobiva poceni hotel in odpraviva se med ljudi. Staro mesto je ograjeno z obzidjem in je predvsem trgovsko. Trgovine so le domače. Meso prodajajo v senci brez hladilnika, muhe pa se pasejo na njem kot v raju. Začimbe, kakršne hočeš, tudi špansko muho se da dobiti. Polno je delavnic in trgovin skupaj. Režljajo edrin les, popravljajo kolesa, okoli pa kolesarske šare, skoraj vse zarjavele, kovačije, opankarji, tolkalci tradi-

Barcelona - Foto: Matej Galjot

cionalnih krožnikov.

Hotel je bil približno sto jurjev, in moram reči, da je bil vreden svojega denarja. Pretirane higijene ni bilo čutiti, ampak obratno. Glavno, da sva ostala zdrava.

Temperatura v senci je petindrideset stopinj in zelo dobro de sok iz pomaranč, ki ga stisnejo pred teboj na ulici. Ves ta čas pa te napadajo prodajalci marihuane, ki ti počasaj pričnejo že presedati. Tako kot v trgovinicah, kjer si v trenutku prijatelj, kjer je vse samo zate posebne cene, najboljša kvaliteta ... Vendar je zanimivo kupovati, se boriti in nižati, seveda, dokler imaš denar.

Vračava se v Evropo. Prvič imam občutek, da je konec in da ostaja le pot nazaj, nič več naprej. V Španiji se ustaviva še v Barceloni, kjer sva bila že pred dvema letoma. Čudovito je hoditi po mestu, ki ga že poznaš. Malo sva se sprehodila po Rambili, pojedla paelio (rakci, ribe, riž, školjke in zelenjava), si ogledala Sagrado Familio in obujala spomine na prejšnji obisk. Obiskala sva Picassov muzej. Preden sva vstopila, sem se spomnil obiska v Louvru, kjer si ves zasičen z informacijami. Mislil sem, da bo tu drugače. Vendar me je veliki slikar prav tako zavdal, a bil sem zadovoljen in vesel, da sem ga vsaj malo spoznal.

Ko sva premišljala kam naprej, sva se odločila, da skočiva še v Andoro. Z vlakom se peljeva skozi tisoč predorov in dolin Pirenejev. Nato pa z avtobusom v gore. Ob cesti so se začele pojavljati velike reklamne table za alkohol in cigarete. Kmalu pa tudi kraji te deželice. Vse je poceni, pravi raj ali Trst za Spance in Francoze. Sploh nimajo svoje valute in uporabljajo kar sosednji. Narava pa je čudovita, gore, Ob pogledu okoli sem se spomnil na našo deželo. Zelo sva bila zadovoljna in v dveh dneh sva prehodila 40 km - skoraj polovico državnice. Nato pa z avtobusom v Francijo, preko prelaza, visokega 2400 m, kjer je deževalo, in megla je zavijala avtomobilске luči v nežne zvezde, ki se gibljejo v neznano.

V Perpignonu žigosava karti za Milano, sedeva na vlak in čez trideset ur prideva domov. Počasi sva se že naveličala prekladanja po vlakih, umazanih cunj in brezdomstva. Vendar je bilo čudovito, ostanejo lepi spomini in načrti za naprej.

Matej Galjot

LIKOVNA DEJAVNOST

Zveza kulturnih organizacij je na dan slovenskega kulturnega praznika - 8. februarja pripravila predstavitev grafično pesniške mape poimenovane ISKANJA. Predstavitev je bila v kapeli Puštalskega gradu.

Mapa je vsebinsko zaključena celotā, v katero so prispevali po en grafični list likovniki ljubitelji, združeni pri ZKO Škofja Loka, vmes pa so vtkane lirske pesmi Silve Brank, članice Kluba literatov pri škofjelicški ZKO.

Lirski del mape je z uvodnimi mislimi pospremila pesnica Neža Maurerjeva, ki bralcu predstavlja prvo urejeno skupino pesmi Silve Brank z naslovom Razpotja.

Andrej Pavlovec je k grafičnemu delu mape napisal naslednja razmišljanja:

Francoški slikar in grafik Georges Roualt (1871 - 1958), eden izmed najmočnejših predstavnikov moderne umetnosti, je nekoč zapisal: "Svetloba je tragična. O sreča, jaz sem gluha. Razen udarcev svojega srca v noči, ne slišim najmanjšega šuma več." To misel sem pobral zato, ker se mi zdi primerena za ločevanje tistih dveh delov, iz katerih je sestavljena mapa ISKANJA, to sta literatura in likovna umetnost. Prvi stavek Francozove misli velja za grafiko, ostali za pesmi in s celotno mislijo je zaokrožena tudi podoba grafično - pesniške mape, za katero ne moremo reči ali so pesmi Silve Brank posajene med grafične liste ali so ti razvrščeni med pesmi. Vsekakor je to celota in vendar odločno razdeljena na dva dela: pesmi niso nastale ob grafičnih listih in grafike ne ilustrirajo pesmi.

Crno-bele grafike v tehniki linoreza so prispevali avtorji iz vrst ljubiteljskih ustvarjalcev, ki so združeni pri Zvezi kulturnih organizacij Škofja Loka: Stefan Bertoncelj, Matevž Jenšterle, Franc Rant, Edi Sever, Lojze Tarfila in Stane Zerko. Mimogrede, zadnji imenovani je tudi tisti, ki je zamisel izpeljal in pridobil za sodelovanje tudi ostale, med njimi tudi take in tiste, ki so se z grafiko doslej spogledovali samo od daleč in spoznali, da je "svetloba med belim in črnim" vznemirljiva zadeva. Razmerja med tema dvema skrajnostima lahko ustvarijo mikavne odnose, ki so prav tako zanimivi, kakor je slikanje z barvami. Skoraj vsi sodelujoči slikarji so to spoznali in prispevali v mapo celo tiste motive in način, ki so tako značilni zanje. Seveda daje linorez tudi drugačne in povsem nove razsežnosti likovnega izražanja. To so slikarji ob tej priložnosti spoznali in lahko bi celo rekli, da je bilo delo za grafično-pesniško mapo zanje kot nekakšen tečaj, na katerem so se marsikaj naučili.

Zatorej ni naslov mape Iskanja daleč od tistega iskanja, s katerim so sodelavci pri grafikah odkrivali skrivnosti in lepote pri delu z linorezom.

ZKO in knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka je 22.2.1988 pripravila predstavitev 8. številke literarnega zbornika SEJALEC in samostojno slikarsko razstavo likovnika ljubitelja FRANCA RANTA. V Sejalcu so se predstavili literati iz škofjeloške občine.

Slikarska dela FRANCA RANTA je predstavil umetnostni zgodovinar Andrej Pavlovec:

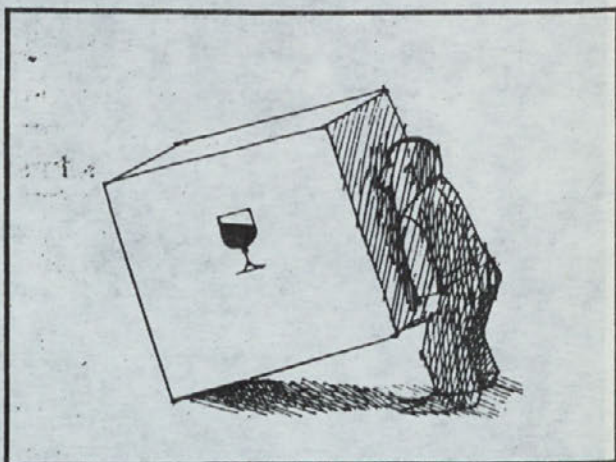
Pričujoča razstava v kapeli gradu Puštal je prva samostojna razstava Franca Ranta, člana likovne skupine ISKRA iz Železnikov. Njegovo delo smo lahko spoznavali le na skupinskih razstavah oziroma na onih, kjer sta skupaj razstavljala z Lojzetom Tarfilo. Rantova prva samostojna razstava ni pregledna, ker je iz takojmenovane "tekoče proizvodnje", kar pomeni, da je postavil na ogled samo tiste slike, ki so nastale v letu 1987, nekaj pa jih je naslikal celo letos. V tistih podobah iz leta 1987 oblikuje Franc Rant krajinske motive iz domače Selške doline. Motivno se zapira v ozke doline in grape in le včasih seže njegov pogled na odprto sceno s kako vasjo v ozadju. Pri barvah se je odločil za zaprte barve, ki so uglasene na zemeljsko rjave in tem podrejene zelene odtenke. Zaradi celotnega barvnega vzdušja se slike bolj približujejo tonskemu načinu slikanja. S takim načinom uporabe barv in z drobnimi a drznimi potezami čopiča ustvarja slikar bolj zaprte in skoraj mračno delujoče slike v realistični maniri, pa vendar dovolj odmaknjene danemu motivu, da niso dolgočasne.

V najnovejših delih iz leta 1988 se Franc Rant odmika pravkar opisanemu razmerju do težkega zemeljsko rjavinastega barvnega tonskega vzdušja in vnaša v svoje nove slike precej več barvnih poudarkov in celo drznih barvnih kontrastov.

Lahko smo veseli, da smo našli s Francem Rantom mladega ustvarjalca na področju ljubiteljske likovne dejavnosti, ki je spoznal, da za hojo po slikarski poti ni dovolj biti po-

slušen transkriptor motiva, temveč, da morata iz slike izžarevati poteza s čopičem in barva, ki po volji slikarja spreminjata videno v naravi. Spreminjanje in prilagajanje snovi in motivov iz narave je potrebno, ker slikar gradi v sliki svoj svet, svet barv, motiva, kompozicije, ki jih združi na podlagi estetske govorice v slikovito doživetje.

Lojze Tarfila

— Prosim vas, spustite me;
zagotavljam vam, da ne bom
nikoli več pil!

VSI SMO ČAROVNIKI

»POŽIRANJE ŽIVE JEGULJE«

To ni trik v tolikšni meri, kot zabava, ki pomaga ogreti publiko. Na mizi pred vami je akvarij. Povejte občinstvu, da ste pozabili večerjati, radost pa mu vzburi s tem, da si zbašete za ovratnik slinček. Nato sezite v akvarij in izvlecite divje zvijajočo jeguljo. Hitro jo pogoltnite in povejte amokajoči publiko, da se že davi, da ste jih prevarali, ker je bila jegulja gumijasta. Da bi to dokazali, si sezite v usta, potegnite ven ohlapno jeguljo in recite publiko: »No, kaj sem vam rekel? Bila je lažna jegulja.« Med tem vržete ponarejeno jeguljo v akvarij in le ona nenadoma oživi. Vsi so obupno zbegani.

KNEŽJI TRIK

ŠALE Z ITALIJANSKEGA ŠKORNJA

Kandidat v ženitni posvetovalnici:
»Star sem trideset let, samski, zdrav, imam trosobno stanovanje, avto in kemično čistilnico.«
»Čudovito! Tule imam nekaj kot nalašč za vas: dekle je zelo lepo, staro 25 let, inteligentno, zdravo, dela kot tajnica in ima čisto majhen madež na preteklosti.«

Šef pride domov in pravi ženi:
»Danes sem naredil dobro delo.«
»Kakšno pa?«
»Blanchi me je prosil, naj mu zvišam plačo, da bi se lahko oženil, pa mu je nisem hotel dati.«

»Imam prijatelja, ki je prepotoval ves svet, pa pravi, da se mu zdi povsod, kamorkoli pride, vse enako.«
»Kako pa je to mogoče?«
»Vedno potuje z njim žena.«

Stara gospa zadovoljno opazuje fanta, ki krmi ob jezeru race.
»Imaš rad živali?«
»Ja, najraje pa race. Ampak so tako plašne, da le redkokdaj kakšno ujamem.«

Peppino vpraša očeta, kaj je to bigamija.
»To je, kadar ima mož eno ženo preveč.«
»Kaj pa je to monogamija.«
»Hm, to je pravzaprav isto.«

ELEKTROMOTOR

Glasilo izdaja delovna organizacija ISKRA ELEKTROMOTORJI Industrija elektromotorjev in gospodinjstskih aparatov Zeleniki.

Ureja:

uredniški odbor: glavni in odgovorni urednik - Vladimir Polajnar, urednik in lektor - Darinka Sekli, tehnični urednik - Lojze Tarfila, fotodokumentacija - Matej Galjot, člani: za področje športa in rekreacije - Brane Cenčič, za proizvodno-tehnično področje - Janez Hostnik, inž., za ekonomsko-komercialno področje - Matevž Pogačnik, oec., za področje kulture - Janez Lotrič, za področje družbenega standarda - Martina Logar, soc.delavka, za samoupravno politično dejavnost - Marjan Smid, inž., in za zabavno področje - Stane Zgaga.

Naklada: 1700 izvodov.

Po mnenju sekretariata za informacijo SRS šteje "ELEKTROMOTOR" med proizvode, za katere se ne plačuje prometni davek.

Tiska tiskarna DU Tomo Brejco Kranj

